

## Streszczenie

Rozprawa doktorska podejmuje ważne i aktualne zagadnienie powinności moralno-społecznej w świetle katolickiej nauki społecznej. Nie trzeba nikogo przekonywać jak bardzo aktualny jest to temat ze względu na coraz gorszy stan środowiska naturalnego. W opinii społecznej międzynarodowej istnieje przekonanie o potrzebie podjęcia natychmiastowych działań zmierzających do poprawy tej sytuacji.

W działania te od samego początku włącza się Kościół, który wierny nauczaniu Jezusa Chrystusa postrzega dzieło stworzenia jako jeden z największych darów Stwórcy. Dar ten stanowi równocześnie zobowiązanie do właściwego wykorzystania, takiego aby warunków do egzystencji nie zabrakło przyszłym pokoleniom. Zobowiązanie to Kościół upowszechnia poprzez katolicką naukę społeczną, która jest jego głosem w ważnych sprawach społecznych.

Celem pracy jest ukazanie problematyki ochrony środowiska naturalnego jako powinności etyczno-społecznej. Według katolickiej nauki społecznej problem ochrony środowiska jest zadaniem dla wszystkich ludzi dobrej woli i wymaga od nich zaangażowania. W realizacji tej dyspozycji mają swoje miejsce także zakony i zgromadzenia, a ze względu na św. Franciszka z Asyżu w sposób szczególny zakon franciszkański.

Tematyka powinności moralno-społecznej zaangażowania ekologicznego w świetle katolickiej nauki społecznej została w niniejszym opracowaniu przedstawiona w pięciu rozdziałach. Punktem wyjściowym rozważań jest ukazanie genezy zaangażowania ruchów ekologicznych w świecie, w Polsce i Kościele. Szczególnie chodzi o ruchy ekologiczne, franciszkański rodowód ekologicznej wrażliwości chrześcijan i świadomość ekologiczną w Polsce i polskim katolicyzmie.

W rozdziale drugim przedstawiono biblijno-patrystyczne podstawy zaangażowania ekologicznego, ukazano wkład zakonów franciszkańskich w rozwój wrażliwości ekologicznej oraz nauczanie ostatnich papieży na tematy ekologiczne, poczynawszy od papieża Pawła VI aż do papieża Franciszka.

Zaangażowanie to jest wymogiem integralnego rozwoju osobowego człowieka i powinno mieć konkretny wymiar duszpasterski. Współcześnie nazywa się je duszpasterstwem ekologicznym. Dlatego istotne jest ukazanie ekologii w duszpasterstwie ogólnokościelnym.

Potrzebna jest także współpraca Kościoła z różnymi instytucjami ekologicznymi. Konieczne jest współdziałanie ze społecznymi i wyznaniowymi ruchami oraz organizacjami ekologicznymi. Całość przedstawionej problematyki ukaże działalność Kościoła w tym ważnym wymiarze życia społecznego.

## Summary

The doctoral dissertation deals with the important contemporary issue of moral and social duty to preserve the natural environment in light of Catholic social teaching. There is no need to convince anyone how pressing this issue is due to the deteriorating condition of the natural environment. International public opinion reflects the conviction that there is a need to take immediate action to improve our care for the environment.

From the very beginning, protection of the environment concerns the Church, which, faithful to the teaching of Jesus Christ, perceives the act of creation as one of the greatest gifts of the Creator. This gift carries with it an obligation of proper use, so that conditions for existence will not be compromised for future generations. The Church disseminates this commitment through Catholic social teaching, which is her voice in important social matters.

The aim of this work is to present the issue of environmental protection as an ethical and social obligation. According to Catholic social teaching, the problem of environmental protection is a task for all people of good will and demands their commitment. Orders and congregations also have their place in the implementation of this teaching, the Franciscan order in a special way because of St. Francis of Assisi.

The moral and social duty of ecological commitment in the light of Catholic social teaching is presented in this study in five chapters. The starting point for the considerations is to show the genesis of environmental movements in the world, in Poland and in the Church. It deals especially with ecological movements, the Franciscan origin of the ecological sensitivity of Christians and ecological awareness in Poland and Polish Catholicism.

The second chapter presents the biblical-patristic foundations of ecological commitment, shows the contribution of the Franciscan orders to the development of ecological sensitivity and the teaching of recent popes on ecological issues, from Pope Paul VI to Pope Francis.

This commitment is a requirement for the integral development of persons and should have a specific pastoral dimension. Today it is called ecological pastoral care. That is why it is important to raise awareness about ecology in general pastoral ministry.

Collaboration of the Church and various ecological institutions is also needed. It is imperative for social and religious movements and environmental organizations to cooperate. All of the issues presented will show the activity of the Church in this important dimension of social life.

19.03.2022r.

*Teodor Kramarski*